

ZAKON

O RATIFIKACIJI BEČKE KONVENCIJE O ZAŠTITI OZONSKOG OMOTAČA, SA PRILOZIMA I I II

("Sl. list SFRJ - Međunarodni ugovori", br. 1/90)

ČLAN 1

Ratifikuje se Bečka konvencija o zaštiti ozonskog omotača, sa priložima I i II, usvojena 22. marta 1985. godine u Beču u originalu na arapskom, engleskom, francuskom, kineskom, ruskom i španskom jeziku.

ČLAN 2

Tekst Konvencije u originalu na engleskom i u prevodu na srpskohrvatskom jeziku glasi:

BEČKA KONVENCIJA O ZAŠTITI OZONSKOG OMOTAČA

PREAMBULA

Strane potpisnice ove konvencije,

Svesne da promene ozonskog omotača potencijalno imaju štetan uticaj na ljudsko zdravlje i životnu sredinu,

Podsećajući na značajne odredbe Deklaracije koja je donesena na konferenciji Ujedinjenih nacija o životnoj sredini, a posebno na princip br. 21, koji glasi da Države imaju, u skladu sa Poveljom UN i principima međunarodnog prava, suvereno pravo da eksploatišu svoja vlastita bogatstva u skladu sa svojom politikom o zaštiti životne sredine, kao i odgovornost da obezbede da aktivnosti koje se sprovedu u okviru njihove jurisdikcije i kontrole ne nanose štetu životnoj sredini drugih država ili područja koja ne potpadaju pod njihovu nacionalnu jurisdikciju,

Uzimajući u obzir okolnosti i posebne zahteve zemalja u razvoju,

Imajući u vidu rad i studije u okviru međunarodnih i nacionalnih organizacija, a posebno Svetski akcioni plan o ozonskom omotaču u okviru programa UN za životnu sredinu,

Imajući u vidu i mere predostrožnosti za zaštitu ozonskog omotača koje se već preduzimaju na nacionalnom i međunarodnom planu,

Svesne da mere za zaštitu ozonskog omotača od promena izazvanih čovekovim aktivnostima zahtevaju međunarodnu saradnju i akciju i da treba da se zasnivaju na odgovarajućim naučnim i stručnim osnovama,

Svesne i potrebe daljeg istraživanja i sistematskog osmatranja u cilju daljeg razvijanja naučnih saznanja o ozonskom omotaču i mogućim negativnim posledicama koje njegova promena može da ima,

Rešene da zaštite zdravlje čoveka i životnu sredinu od štetnih efekata koji su posledica modifikacije ozonskog omotača,

Dogovorile su se o sledećem

Član 1

Definicije

Za potrebe ove konvencije:

1. "Ozonski omotač" označava omotač ozona u atmosferi iznad planetarnog graničnog sloja.
2. "Štetne posledice" označavaju promene u fizičkoj sredini ili biosferi, uključujući promene klime, koje imaju znatne štetne posledice za ljudsko zdravlje, odnosno sastav, prilagodljivost i produktivnost prirodnih i veštačkih ekosistema, ili materijala korisnih za čovečanstvo.
3. "Alternativne tehnologije ili oprema" označavaju tehnologije ili opremu čija upotreba omogućava da se smanji ili efikasno otkloni emisija supstancija koje imaju ili mogu da imaju štetne posledice na ozonski omotač.
4. "Alternativne supstancije" označavaju supstancije koje smanjuju, eliminišu ili sprečavaju štetno delovanje na ozonski omotač.
5. "Strane" označavaju strane potpisnice ove konvencije, osim ako u tekstu nije drukčije naznačeno.
6. "Regionalna organizacija za ekonomsku integraciju" označava organizaciju koju sačinjavaju suverene države određenog regiona koja je nadležna za pitanja navedena u ovoj konvenciji ili njenim protokolima i koja je propisno ovlašćena, u skladu sa njenim internim procedurama, da potpiše, prihvati, odobri ili se složi sa odnosnim instrumentima.
7. "Protokoli" označavaju protokole uz ovu konvenciju.

Član 2

Opšte obaveze

1. Strane preduzimaju odgovarajuće mere, u skladu sa odredbama ove konvencije i važećih protokola čiji su potpisnici, radi zaštite ljudskog zdravlja i životne sredine od štetnih posledica do

kjih dolazi ili može da dođe od aktivnosti čoveka koje modifikuju, ili verovatno mogu da modifikuju ozonski omotač.

2. U tom cilju strane, u skladu sa raspoloživim sredstvima i mogućnostima:

a) sarađuju tako što će sistematski osmatrati, istraživati i razmenjivati informacije radi boljeg razumevanja i procenjivanja posledica koje aktivnosti čoveka imaju na ozonski omotač, kao i posledica koje promene u ozonskom omotaču imaju na ljudsko zdravlje i životnu sredinu,

b) usvajaju odgovarajuće zakonske ili administrativne mere i sarađuju prilikom usaglašavanja odgovarajućih politika u vezi sa kontrolom, ograničavanjem, smanjivanjem ili sprečavanjem aktivnosti čoveka koje su pod njihovom jurisdikcijom ili kontrolom ako se utvrdi da takve aktivnosti imaju ili mogu da imaju štetne posledice usled promena ili mogućih promena u ozonskom omotaču,

c) sarađuju prilikom izrade usaglašanih mera, procedura i standarda za sprovođenje ove konvencije radi usvajanja protokola i priloga,

d) sarađuju s nadležnim međunarodnim telima radi efikasnog sprovođenja ove konvencije i protokola čiji su potpisnici.

3. Odredbe ove konvencije neće ni na koji način uticati na pravo strana da, pored mera iznesenih u gore navedenim st. 1. i 2, usvajaju i nacionalne mere, u skladu s međunarodnim pravom, niti će uticati na dopunske nacionalne mere koja je jedna strana već preduzela, pod uslovom da te mere nisu u suprotnosti sa obavezama koje su one preuzele ovom konvencijom.

4. Primena ovog člana zasnivaće se na odgovarajućim naučnim i stručnim osnovama.

Član 3

Istraživanje i sistematsko osmatranje

1. Strane se obavezuju da, ako je to pogodno, otpočinu i sarađuju, direktno ili preko nadležnih međunarodnih tela, u istraživačkom i naučnom utvrđivanju:

a) fizičkih i hemijskih procesa koji mogu da utiču na ozonski omotač,

b) ljudskog zdravlja i ostalih bioloških efekata koji se javljaju kao posledica promena u ozonskom omotaču, posebno onih koji nastaju usled promena u ultraljubičastom sunčevom zračenju koje uslovljavaju biološki efekat (UV-B),

c) klimatskih efekata koji se javljaju kao posledica promena u ozonskom omotaču,

d) efekata koji se javljaju kao posledica promena u ozonskom omotaču i odgovarajućih promena u UV-B zračenju na prirodne i veštačke materijale koji su korisni za čovečanstvo,

e) supstancija, primena procesa i aktivnosti koji mogu da utiču na ozonski omotač, kao i njihov ukupan efekat,

f) alternativnih supstancija i tehnologija,

g) društveno-ekonomskih pitanja s tim u vezi kao što je detaljnije razrađeno u prilogima I i II.

2. Strane obavezuju da, ako je to potrebno, unaprede ili ustanove, direktno ili preko nadležnih međunarodnih tela, uzimajući u potpunosti u obzir nacionalno zakonodavstvo i odgovarajuće aktivnosti koje se preduzimaju i na nacionalnom i na međunarodnom nivou, zajedničke ili dopunske programe za sistematsko osmatranje stanja ozonskog omotača i ostalih odgovarajućih parametara, kao što je detaljno izneto u Prilogu I.

3. Strane se obavezuju da redovno i ažurno sarađuju, direktno ili preko nadležnih međunarodnih tela, prilikom redovnog ili povremenog sakupljanja kontrole i prenošenja podataka do kojih se došlo istraživanjem i osmatranjem u okviru međunarodnih informacionih centara.

Član 4

Saradnja u pravnoj, naučnoj i stručnoj oblasti

1. Strane će podsticati i omogućiti lakšu razmenu naučnih, stručnih, društveno ekonomskih, trgovinskih i pravnih informacija koje su važne za konvenciju kao što je detaljnije izneto u Prilogu II. Te informacije će se dostavljati telima koje utvrde same strane a svako takvo telo koje primi informaciju smatraće da je poverljivog karaktera, obezbediće da se takva informacija ne otkrije i zaštititiće poverljivost pre nego što se ta informacija dostavi svim ostalim stranama.

2. Strane će sarađivati, u skladu sa svojim nacionalnim zakonima, propisima i praksom, a uzimajući u obzir posebne potrebe zemalja u razvoju prilikom unapređivanja razvoja i transfera tehnologije i znanja direktno ili preko nadležnih međunarodnih tela. Ta saradnja će se sprovesti posebno na osnovu:

a) obezbeđivanje uslova da druge strane lakše steknu alternativne tehnologije,

b) obaveštavanja o alternativnim tehnologijama i opremi, kao i obezbeđivanja posebnih priručnika ili vodiča s tim u vezi,

c) obezbeđivanja potrebne opreme i olakšica za sprovođenje istraživanja i sistematskih osmatranja,

d) odgovarajućeg obrazovanja naučnog i stručnog osoblja.

Član 5

Prenošenje informacija

Strane će preko Sekretarijata prenositi Konferenciji strana potpisnica ove konvencije, koja je ustanovljena na osnovu člana 6, informacije o merama koje usvoje prilikom sprovođenja ove konvencije i protokola čiji su potpisnici u obliku i u vremenskim intervalima koji se utvrde na sastancima strana potpisnica u skladu sa odgovarajućim instrumentima.

Član 6

Konferencija strana potpisnica

1. Ovim se osniva Konferencija strana potpisnica ove konvencije. Prvi sastanak Konferencije saziva privremeni sekretarijat koji je imenovan na osnovu člana 7, ali ne kasnije od godinu dana od dana stupanja ove konvencije na snagu. Posle toga, redovni sastanci Konferencije održaće se u pravilnim intervalima koji se utvrde na prvom sastanku Konferencije.

2. Vanredni sastanci Konferencije strana potpisnica održavaju se onda kad Konferencija smatra da je to potrebno ili na pismeni zahtev bilo koje strane, pod uslovom da u toku šest meseci pošto im je sekretarijat uputio zahtev taj zahtev podrži najmanje jedna trećina zemalja potpisnica.

3. Konferencija strana potpisnica konsenzusom se dogovara i usvaja poslovnih i finansijski pravilnik Konferencije i pomoćnih tela koje ustanovi, kao i finansijske odredbe koje omogućavaju rad sekretarijata.

4. Konferencija strana potpisnica stalno prati sprovođenje ove konvencije, a pre toga:

a) utvrđuje formu i vreme za prenošenje informacija koje treba da dostavi u skladu sa članom 5. i razmatra informacije i izveštaje koje joj dostavlja neko pomoćno telo,

b) razmatra naučne informacije o ozonskom omotaču njegovoj mogućoj promeni i eventualnim posledicama takve promene,

c) potpomaže, u skladu sa članom 2, usaglašavanje odgovarajućih politika, strategija i mera za minimiziranje emisije supstancija koje izazivaju ili mogu da izazovu promene u ozonskom omotaču i daje preporuke u vezi s bilo kojom merom koja se odnosi na ovu konvenciju,

d) usvaja, u skladu sa čl. 3. i 4, programe za istraživanje, sistematsko praćenje, naučnu i tehnološku saradnju, razmenu informacija i transfer tehnologije i znanja,

e) razmatra i usvaja, ako je potrebno, u skladu sa čl. 9. i 10, izmene i dopune ove konvencije i njenih priloga,

f) razmatra izmene, odnosno dopune za svaki protokol, kao i njihove priloge i predlaže, ako se tako odluči, stranama potpisnicama odnosnog protokola da ga usvoje,

g) razmatra i usvaja, ako je potrebno, u skladu sa članom 10, dodatne priloge uz ovu konvenciju,

h) razmatra i usvaja, ako je potrebno, protokole u skladu sa članom 8,

i) ustanovljava pomoćne organe kada oceni da su neophodni radi sprovođenja ove konvencije,

j) traži, ako je potrebno, usluge nadležnih međunarodnih tela i naučnih komiteta, a posebno Svetske meteorološke organizacije i Svetske zdravstvene organizacije, kao i Koordinacionog komiteta za ozonski omotač, za vršenje naučnih istraživanja, sistematskih osmatranja i ostalih aktivnosti koje su važne za ciljeve ove konvencije i koristi, kad je potrebno, odgovarajuće informacije koje dobije od tih tela i komiteta,

k) razmatra i preduzima svaku drugu akciju koja bi bila potrebna za ostvarivanje ciljeva ove konvencije.

5. Na sastancima Konferencije strana potpisnica mogu prisustvovati, u svojstvu posmatrača, i predstavnici Ujedinjenih nacija, njenih specijalizovanih agencija i Međunarodne agencije za atomsku energiju, kao i predstavnici svake druge države koja nije potpisnica ove konvencije. Svako telo ili agencija, nacionalna ili međunarodna, vladina ili nevladina, koja se bavi pitanjima zaštite ozonskog omotača, a koja je obavestila sekretarijat da želi da u svojstvu posmatrača prisustvuje sastanku Konferencije, dobiće odobrenje da prisustvuje Konferenciji, izuzev ako se najmanje jedna trećina prisutnih strana potpisnica tome protivi. Pitanje pristupa i učešća posmatrača predmet je poslovnika koji Konferencija usvoji.

Član 7

Sekretarijat

1. Funkcije sekretarijata su sledeće:

a) organizovanje i vođenje sastanaka navedenih u čl. 6, 8, 9. i 10,

b) izrada i prenošenje izveštaja na osnovu primljenih informacija u skladu sa čl. 4. i 5. kao i na osnovu informacija dobijenih sa sastanaka pomoćnih tela osnovanih na osnovu člana 6,

c) obavljanje funkcija koje su mu dodeljene na osnovu protokola,

d) izrada izveštaja o aktivnostima koje sekretarijat preduzima prilikom obavljanja svojih funkcija u skladu sa ovom konvencijom i njihovo dostavljanje Konferenciji strana potpisnica,

e) obezbeđivanje potrebne koordinacije sa ostalim odgovarajućim međunarodnim telima, a posebno pristupanje onim administrativnim i ugovornim aranžmanima koji su potrebni za efikasno obavljanje funkcija sekretarijata,

f) obavljanje svih ostalih funkcija koje utvrdi Konferencija strana potpisnica.

2. Program UN za životnu sredinu će privremeno da obavlja funkcije sekretarijata dok se na osnovu člana 6. ne održi prvi redovan sastanak Konferencije strana potpisnica. Na svom prvom redovnom sastanku Konferencija će za članove sekretarijata imenovati predstavnike postojećih nadležnih organizacija koje su izrazile želju da obavljaju funkcije sekretarijata prema ovoj konvenciji.

Član 8

Usvajanje protokola

1. Konferencija u skladu sa članom 2. može da usvaja protokole.

2. Sekretarijat će stranama dostaviti tekst svakog predloženog protokola najkasnije šest meseci pre početka takvog sastanka.

Član 9

Izmene i dopune konvencije ili protokola

1. Svaka strana može da predloži izmene i dopune ove konvencije, kao i svakog protokola. Takve izmene i dopune će, između ostalog, uzeti u obzir i odgovarajuće naučne i stručne analize.
2. Izmene i dopune ove konvencije usvajace se na sastanku Konferencije strana potpisnica. Izmene i dopune bilo kog protokola usvajace se na sastanku strana potpisnica odnosno protokola. Tekst svake predložene izmene ili dopune ove konvencije ili bilo kog protokola, osim ako nije drukčije predviđeno takvim protokolom, sekretarijat će dostaviti stranama najkasnije šest meseci pre sastanka na kome je predloženo da se taj tekst usvoji. Sekretarijat će takođe dostaviti predložene izmene i dopune i potpisnicama ove konvencije, radi upoznavanja.
3. Strane će svim snagama nastojati da sporazum o predloženim izmenama i dopunama ove konvencije postignu konsenzusom. Ako se iscrpu sve mogućnosti da se postigne konsenzus i ako se ne postigne nikakav sporazum, izmene i dopune će u krajnjem slučaju usvojiti tročetvrtinskom većinom glasova strana koje su prisutne i koje glasaju na sastanku, a zatim će se dostaviti, preko depozitara, svim stranama na ratifikaciju, odobrenje i prihvatanje.
4. Procedura izneta u gore navedenom stavu 3. odnosi se na izmene i dopune svakog protokola, osim ako je za njihovo usvajanje dovoljna dvotrećinska većina strana potpisnica ovog protokola koja je prisutna i glasa.
5. Depozitar će se pismeno obavestiti o ratifikaciji, odobrenju ili prihvatanju izmena i dopuna. Izmene i dopune koje su usvojene u skladu sa gore navedenim st. 3. i 4. stupaju na snagu, za strane koje su ih prihvatile, devedesetog dana pošto je depozitar obavešten da su ih ratifikovale, odobrile ili usvojile najmanje tri četvrtine strana potpisnica ove konvencije ili najmanje dve trećine strana potpisnica odnosno protokola, osim ako nije drukčije predviđeno takvim protokolom. Posle toga izmene i dopune stupaju na snagu za svaku stranu devedeset dana pošto ta strana deponuje svoje instrumente o ratifikaciji, odobrenju ili prihvatanju izmena i dopuna.
6. Za potrebe ovog člana, "strane koje su prisutne i glasaju" označavaju strane koje su prisutne i daju pozitivan ili negativan glas.

Član 10

Usvajanje i izmene i dopune priloga

1. Prilozi uz ovu konvenciju ili neki protokol predstavljaju integralni sastavni deo ove konvencije ili protokola, ako je takav slučaj, i, osim ako to nije izričito drukčije naznačeno, dopunski materijal uz ovu konvenciju ili njen protokol predstavlja u isto vreme i dopunski materijal svakog priloga, odnosno ti prilozi će se odnositi na naučna, stručna i administrativna pitanja.
2. Osim ako nije drukčije predviđeno u nekom protokolu u vezi s njegovim priložima, primenjivaće se sledeća procedura u odnosu na prilog, usvajanje i stupanje na snagu dodatnih priloga uz ovu konvenciju ili priloga protokola:

a) prilozi uz ovu konvenciju predlažeće se i usvajati u skladu s procedurom koja je izneta u članu 9. st. 2. i 3, dok će se prilozi uz bilo koji protokol predlagati i usvajati u skladu sa procedurom koja je iznesena u članu 9. stav 2,

b) svaka strana koja nije u stanju da odobri dodatni prilog za ovu konvenciju ili prilog uz protokol čiji je potpisnik obavestiće, pismeno, depozitara o tome u toku šest meseci od dana kad je depozitar dao obaveštenje o usvajanju. Depozitar će odmah obavestiti sve strane o svakom primljenom obaveštenju. Strana može u svako doba umesto prihvatanja da stavi prethodnu primedbu, a posle toga će prilozi stupiti na snagu za odnosnu stranu,

c) prilog stupa na snagu za sve strane potpisnice ove konvencije ili bilo kog odnosnog protokola koje nisu dostavile obaveštenje u skladu sa odredbom gore navedenog podstava (b) po isteku šest meseci od dana kad je depozitar stupio s njima u kontakt.

3. Predlaganje, usvajanje i stupanje na snagu izmena i dopuna priloga uz ovu konvenciju ili bilo koji protokol podleže istoj proceduri kao i predlaganje, usvajanje i stupanje na snagu priloga uz ovu konvenciju ili priloga uz protokol. U priložima, kao i u izmenama i dopunama tih priloga uzimaće se u obzir, pored ostalog, odgovarajuće naučne i stručne analize.

4. Ako dodatni prilog ili izmena i dopuna tog priloga pretpostavlja izmenu i dopunu ove konvencije ili bilo kog protokola, dodatni prilog ili izmena i dopuna tog priloga stupiće na snagu pošto izmena i dopuna ove konvencije ili odnosnog protokola stupi na snagu.

Član 11

Rešavanje sporova

1. U slučaju spora između strana prilikom tumačenja ili primene ove konvencije, zainteresovane strane traže rešenje pregovorima.

2. Ako zainteresovane strane ne mogu da postignu sporazum pregovorima, one mogu zajedno da traže usluge ili posredovanje treće strane.

3. Prilikom ratifikovanja, usvajanja, odobravanja ili produžavanja važenja ove konvencije, ili u bilo koje drugo vreme, država ili regionalna privredna organizacija za integraciju može pismeno da obavesti depozitara da, pošto spor nije rešen u skladu sa gore navedenim st. 1. ili 2. prihvata, kao obavezan jedan ili oba načina za rešavanje sporova:

a) arbitražu u skladu sa procedurom koju Konferencija strana potpisnica usvoji na svom prvom redovnom sastanku,

b) upućivanje spora Međunarodnom sudu pravde.

4. Ako strane ne prihvate, u skladu sa gore navedenim stavom 3, istu ili sličnu proceduru, spor će rešiti pomirenjem u skladu sa dole navedenim stavom 5, osim ako se strane drugačije ne dogovore.

5. Komisija za pomirenje se osniva na zahtev jedne od strana u sporu. Komisija je sastavljena od jednakog broja članova koji odredi svaka zainteresovana strana, a predsedavajućeg

zajednički biraju članovi koje imenuju svaka strana. Komisija će dati konačnu presudu u vidu preporuke koju strane treba da razmotre u dobroj volji, s poverenjem.

6. Odredbe ovog člana primenjuju se i na svaki protokol, osim ako nije drugačije predviđeno odnosnim protokolom.

Član 12

Potpisivanje

Ova konvencija otvorena je za potpisivanje u Saveznom ministarstvu za inostrane poslove Republike Austrije u Beču od 22. marta 1985. do 21. septembra 1985. i u sedištu Ujedinjenih nacija u Njujorku od 22. septembra 1985. do 21. marta 1986. godine.

Član 13

Ratifikacija, prihvatanje ili odobravanje

1. Ova konvencija i svaki protokol podležu ratifikaciji, prihvatanju ili odobravanju država i regionalnih privrednih organizacija za integracije. Instrumenti o ratifikaciji, usvajanju ili odobravanju biće deponovani kod depozitara.

2. Ako neka organizacija koja je pomenuta u gore navedenom stavu 1. postane strana potpisnica ove konvencije ili bilo kog protokola, a njena država nije strana potpisnica, dužna je da prihvati obaveze predviđene ovom konvencijom ili protokolom. Ako je jedna ili više država strana potpisnica ove konvencije ili odgovarajućeg protokola članica neke od tih organizacija, ta organizacija i njene države članice odlučuju o svojim odgovornostima za sprovođenje obaveza koje preuzimaju prema konvenciji ili protokolu. U takvim slučajevima, organizacija i države članice nisu dužne da istovremeno poštuju prava prema konvenciji ili odgovarajućem protokolu.

3. U svojim instrumentima o ratifikaciji, prihvatanju ili odobravanju organizacije navedene u gore navedenom stavu 1. objavljuju u kojoj meri su nadležne za pitanja koja su obuhvaćena ovom konvencijom ili odgovarajućim protokolom. Te organizacije će takođe obavestiti depozitare o svakoj značajnijoj izmeni u okviru obima njihove nadležnosti.

Član 14

Pristupanje

1. Ova konvencija i svaki protokol otvoreni su za pristupanje država i regionalnih privrednih organizacija za integraciju od dana kad je konvencija ili odnosni protokol zatvoren za potpisivanje. Instrumenti o pristupanju deponovaće se kod depozitara.

2. U svojim instrumentima o pristupanju, organizacije pomenute u gore navedenom stavu 1. objavljuju obim svoje kompetencije u vezi s pitanjima koja su obuhvaćena ovom konvencijom i odgovarajućim protokolom. Organizacije takođe obaveštavaju depozitara o svakoj značajnijoj promeni u obimu svoje kompetencije.

3. Odredbe člana 13. stav 2. odnose se na regionalne privredne organizacije za integraciju koje pristupe ovoj konvenciji ili bilo kom protokolu.

Član 15

Pravo glasa

1. Svaka strana ove konvencije ili bilo kog protokola ima jedan glas.
2. Pored onog što je izneto u gore navedenom stavu 1, regionalne privredne organizacije za integraciju imaju pravo da glasaju u vezi s pitanjima koja spadaju pod njihovu nadležnost, pri čemu broj njihovih glasova odgovara broju njihovih država članica koje su strane potpisnice ove konvencije ili odgovarajućeg protokola. Takve organizacije neće koristiti svoje pravo glasa ako njihove države članice koriste svoje pravo i obrnuto.

Član 16

Odnos između konvencije i njenih protokola

1. Država ili regionalna privredna organizacija za integraciju ne može postati strana potpisnica protokola osim ako nije, ili istovremeno ne postane strana potpisnica konvencije.
2. Odluke koje se odnose na neki protokol donose samo strane potpisnice odnosnog protokola.

Član 17

Stupanje na snagu

1. Ova konvencija stupa na snagu devedesetog dana posle deponovanja dvadesetog instrumenta o ratifikaciji, prihvatanju, odobrenju ili pristupanju.
2. Svaki protokol, osim ako to nije drukčije predviđeno u njemu, stupa na snagu devedesetog dana posle deponovanja jedanaestog instrumenta o ratifikaciji, pristupanju ili odobrenju ovakvog protokola ili njegovom pristupanju.
3. Za svaku stranu koja ratifikuje, prihvati ili odobri konvenciju ili joj pristupi posle deponovanja dvadesetog instrumenta o ratifikaciji, prihvatanju, odobrenju ili pristupanju, konvencija stupa na snagu devedesetog dana pošto odnosna strana deponuje svoj instrument o ratifikaciji, prihvatanju, odobrenju ili pristupanju.
4. Svaki protokol, osim ako to nije drugačije predviđeno u njemu, stupa na snagu za stranu koja ga ratifikuje, prihvata ili odobrava ili mu pristupa posle njegovog stupanja na snagu u skladu sa gore navedenim stavom 2, devedesetog dana pošto ta strana deponuje svoj instrument o ratifikaciji, prihvatanju, odobrenju ili pristupanju, ili bilo koji dan kasnije pošto konvencija stupa na snagu za tu stranu.
5. U skladu sa gore navedenim st. 1. i 2. instrument koji deponuje regionalna privredna organizacija za integraciju neće se smatrati dodatnim uz instrumente koje deponuju države članice tih organizacija.

Član 18

Rezerve

Ne smeju se stavljati nikakve rezerve na ovu konvenciju.

Član 19

Istupanje

1. Svaka strana potpisnica ove konvencije može da istupi iz konvencije pismeno obaveštavajući o tome depozitara, i to u bilo koje vreme po isteku četiri godine pošto je odnosna strana pristupila ovoj konvenciji.
2. Strana potpisnica bilo kog protokola može da istupi iz protokola uručujući pismeno obaveštenje depozitaru, i to u bilo koje vreme po isteku četiri godine od dana kad je odnosni protokol stupio na snagu za tu zemlju.
3. Svako takvo istupanje stupa na snagu po isteku jedne godine od dana kad je depozitar primio obaveštenje o istupanju, ili kasnije kako je naznačeno u obaveštenju o istupanju.
4. Svaka strana koja istupi iz ove konvencije smatraće se da je istupila iz svakog protokola čija je strana potpisnica.

Član 20

Depozitar

1. Generalni sekretar Ujedinjenih nacija preuzima funkciju depozitara ove konvencije i ostalih protokola.
2. Depozitar obaveštava stranu posebno o:
  - a) potpisivanju ove konvencije i ostalih protokola, kao i o deponovanju instrumenata o ratifikaciji, prihvatanju, odobrenju ili pristupanju u skladu sa čl. 13. i 14,
  - b) datumu kad konvencija i bilo koji protokol stupa na snagu u skladu sa članom 17,
  - c) zahtevu za istupanje u skladu sa članom 19,
  - d) izmenama i dopunama koje su usvojene u vezi s konvencijom i ostalim protokolima, njihovom prihvatanju od strana potpisnica i njihovom stupanju na snagu u skladu sa članom 9,
  - e) pitanjima koja se odnose na usvajanje i odobrenje priloga, kao i izmena i dopuna u skladu sa članom 10,
  - f) informacijama koje regionalne privredne organizacije za integraciju upućuju u vezi s obimom svoje nadležnosti u odnosu na pitanja koja su obuhvaćena ovom konvencijom i protokolima, kao i o svim izmenama s tim u vezi,

g) izjavama datim u skladu sa članom 11. stav 3.

Član 21

Verodostojnost teksta

Original ove konvencije, pri čemu je tekst na arapskom, kineskom, engleskom, francuskom, ruskom i španskom jeziku jednako verodostojan, deponovaće se kod generalnog sekretara Ujedinjenih nacija.

U potvrdu čega dole potpisani, za to propisno ovlašćeni, potpisuju ovu konvenciju.

Sačinjeno u Beču, 22. marta 1985.

Prilog I

Istraživanje i sistematsko osmatranje

1. Strane potpisnice ove konvencije utvrđuju glavna naučna pitanja:

a) Modifikacija ozonskog omotača koja bi uslovlila promenu količine ultraljubičastog zračenja Sunca koje ima biološki efekat (UV-B), zračenja koje stiže do površine Zemlje i moguće posledice koje bi takva promena imala po ljudsko zdravlje, organizme, ekosisteme i materijale koji su korisni za čovečanstvo,

b) Promena u vertikalnoj distribuciji ozona, koja bi mogla da dovede do promene temperature atmosfere i mogućih posledica na vreme i klimu.

2. Strane potpisnice ove konvencije, u skladu sa članom 3, sarađivaće prilikom izvođenja istraživanja i sistematskih osmatranja, kao i prilikom davanja preporuka za buduća istraživanja i osmatranja, i to u sledećim oblastima:

a) Istraživanje fizičkih i hemijskih karakteristika atmosfere,

(i) Sveobuhvatni teoretski modeli dalji razvoj modela u kojima se razmatra međuzavisnost radijacionih, dinamičnih i hemijskih procesa, studije o istovremenim dejstvima raznih veštačkih i prirodnih hemijskih jedinjenja na atmosferski ozon, interpretacija satelitskih i ostalih podataka o merenju, procena trendova atmosferskih i geofizičkih parametara i razvoj metoda za utvrđivanje uzroka promena tih parametara za posebne slučajeve,

(ii) Laboratorijske studije procena koeficijenata, preseka apsorpcije i hemizama hemijskih i fotohemijskih procesa u troposferi i stratosferi i spektroskopski podaci koji treba da pruže pomoć prilikom terenskih merenja u odgovarajućim spektralnim oblastima,

(iii) Terenska merenja koncentracija i fluksova glavnih izvora gasova, kako prirodnog tako i antropogenog porekla, studije atmosferske dinamike istovremeno merenje

jedinjenja fotohemijskog porekla sve do granice planetarnog omotača, korišćenje in situ i daljinskih senzora, međusobno upoređivanje različitih senzora, uključujući koordinisana korelativna merenja za satelitsku instrumentaciju, trodimenzionalna polja ključnih atmosferskih sastojaka, sunčev spektralni fluks i meteorološki parametri,

(iv) Razvoj instrumenata, uključujući satelitske i nesatelitske senzore za praćenje sastojaka atmosfere koji se nalaze samo u tragovima, solarnog fluksa i meteoroloških parametara,

b) Istraživanje zdravstvenih, bioloških i fotodegradacionih efekata,

(i) Veza između izlaganja čoveka vidljivom i ultraljubičastom zračenju sunca i (a) razvoja kako nemelanomskog tako i melanomskog raka kože i (b) efekata na imunološki sistem,

(ii) Uticaj UV-B radijacije, uključujući zavisnost od drugih talasa na (a) poljoprivredne useve, šume i ostale ekosisteme na Zemlji i (b) hranu biljnog porekla iz mora i ribe, kao i na mogući prestanak stvaranja kiseonika od strane morskog fitoplanktona,

(iii) Mehanizmi pomoću kojih UV-B zračenje deluje na biološki materijal, vrste i ekosisteme, uključujući odnos između doze, stepena doze i reakcije, foto-prilagođavanja i zaštita,

(iv) Studije o biološkom delovanju spektra i spektralne reakcije korišćenjem polihromatske radijacije radi obuhvatanja moguće interakcije oblasti sa različitom talasnom dužinom,

(v) Uticaj UV-B zračenja na osetljivost i aktivnosti bioloških vrsta koje su značajne za ravnotežu u biosferi i primarni procesi kao što su fotosinteza i biosinteza,

(vi) Uticaj UV-B zračenja na fotodegradaciju zagađenja, poljoprivrednih hemikalija i drugih materijala,

c) Istraživanje efekata

(i) Teorijske studije, kao i studije na osnovu osmatranja uticaja ozona i ostalih elemenata u tragovima i njihov uticaj na zračenje i klimatske parametre, kao što su temperatura površine Zemlje i okeana, vrsta padavina, razmena između troposfere i stratosfere,

(ii) Ispitivanje uticaja takvog klimatskog delovanja na razne aspekte aktivnosti čoveka,

d) Sistematska osmatranja

(i) Stanja ozonskog omotača (odnosno prostorna i vremenska promenljivost ukupnog sadržaja stuba i vertikalne distribucije), potpunim aktiviranjem Opšteg sistema za osmatranje ozona, koji se zasniva na povezivanju satelitskih i prizemnih sistema,

- (ii) Koncentracija gasova prema poreklu u troposferi i stratosferi za HO_x , NO_x , ClO_x i grupe ugljenika,
- (iii) Temperature od površine Zemlje do mezosfere, korišćenjem i prizemnih i satelitskih sistema,
- (iv) solarni fluks po talasnim dužinama i toplotna radijacija iz Zemljine atmosfere, korišćenjem satelitskih merenja,
- (v) Solarni fluks po talasnim dužinama koji dopire do površine Zemlje u ultraljubičastom delu spektra koji ima biološki efekat (UV-B),
- (vi) Osovina aerosola i njihova raspodela od površine Zemlje do mezosfere, korišćenjem prizemnih, visinskih i satelitskih sistema,
- (vii) Klimatski značajne promene, sprovođenjem programa izuzetno kvalitetnih meteoroloških merenja na Zemlji,
- (viii) Jedinjenja u tragovima, temperature, solarni fluks i aerosoli, korišćenjem poboljšanih metoda za analizu globalnih podataka.

3. Strane potpisnice ove konvencije sarađivaće prilikom usavršavanja odgovarajućih naučnih i stručnih obrazovnih programa koji su neophodni za angažovanje u naučnim i sistematskim osmatranjima, koji su izneseni u ovom prilogu, posebno uzimajući u obzir potrebe zemalja u razvoju. Posebna pažnja se mora posvetiti standardizovanju instrumenata i metoda za osmatranje radi stvaranja uporednih ili standardizovanih naučnih setova podataka.

4. Smatra se da sledeće hemijske supstancije prirodnog i antropogenog porekla, koje ovde nisu navedene na osnovu prioriteta, imaju mogućnost da izmene hemijske i fizičke osobine ozonskog omotača:

a) Jedinjenja ugljenika

(i) Ugljen-monoksid (CO)

Ugljen monoksid ima značajne prirodne i antropogene izvore i smatra se da igra veliku direktnu ulogu u fotohemiji i indirektnu ulogu u fotohemiji stratosfere,

(ii) Ugljen-dioksid (CO_2)

Ugljen-dioksid ima značajne prirodne i antropogene izvore i utiče na ozon stratosfere uticajem na termalnu strukturu atmosfere,

(iii) Metan (CH_4)

Metan ima i prirodne i antropogene izvore i utiče i na ozon troposfere i na ozon stratosfere,

(iv) Jedinjenja nemetanskog ugljovodonika

Jedinjenja nemetanskog ugljovodonika koja se sastoje od velikog broja hemijskih supstancija imaju i prirodne i antropogene izvore i direktno utiču na fotohemiju troposfere, a indirektno na fotohemiju stratosfere,

b) Jedinjenja azota

(i) Azot-suboksid (N_2O)

Glavni izvori azot-suboksida su prirodni, ali antropogeni doprinosi postaju sve značajniji. Azot-suboksid je glavni izvor NO_x stratosfere koji ima izuzetnu ulogu u kontroli količine ozona u stratosferi.

(ii) Azotovi oksidi (NO_x)

Izvori NO_x na Zemlji igraju glavnu i direktnu ulogu samo u fotohemijskim procesima troposfere, a indirektnu ulogu u fotohemiji stratosfere, dok ubacivanje NO_x u oblast tropopauze može dovesti do direktnih promena u gornjem slojevima ozona troposfere i stratosfere.

c) Jedinjenja hlora

(i) Potpuno halogenovani alkani, npr. CCl_4 , $CFCl_3$, (CFC-11), CF_2Cl_2 (CFC-12), $C_2F_3Cl_3$ (CFC-113), $C_2F_4Cl_2$ (CFC-144). Potpuno halogenovani alkani su antropogenog porekla i deluju kao izvori $C_{10,x}$, koji imaju ključnu ulogu u ozonskoj fotohemiji, posebno na visinama od 30 do 50 km.

(ii) Delimično halogenovani alkani, npr. CH_3Cl , CHF_2Cl (CFC-22), CH_3CCl_3 , $CHFCl_2$ (CFC-21).

Izvori CH_3Cl su prirodni, dok su ostali delimično halogenovani alkani, gore navedeni, antropogenog porekla. Ovi gasovi deluju i kao izvori stratosferskog $C_{10,x}$.

(d) Jedinjenja broma

Potpuno halogenovani alkani, npr. CF_3Br

Ovi gasovi su antropogeni i deluju kao izvor BrO_x , koji se ponaša slično kao $C_{10,x}$.

(e) Jedinjenje vodonika

(i) Vodonik (H_2)

Vodonik koji ima i prirodne i antropogene izvore ima neznatnu ulogu u fotohemiji stratosfere,

(ii) Voda (H_2O)

Voda prirodnog porekla ima ulogu životnog značaja i u fotohemiji troposfere i stratosfere. Lokalni izvori vodene pare u stratosferi uključuju oksidaciju metana i u manjem obimu vodonika.

Prilog II

Razmena informacija

1. Strane potpisnice ove konvencije priznaju da prikupljanje i razmena informacija predstavljaju značajno sredstvo za ostvarivanje ciljeva ove konvencije i obezbeđivanje valjanosti i pravičnosti svake akcije koja se preuzme. S tim u vezi, strane će vršiti razmenu naučnih, stručnih, društveno-ekonomskih, poslovnih, trgovinskih i pravnih informacija.

2. Strane potpisnice ove konvencije, prilikom odlučivanja o tome koje informacije treba da se prikupljaju i razmenjuju, treba da uzmu u obzir korisnost informacije i troškove u vezi s njenim prikupljanjem. Strane priznaju da saradnja koja će se ostvarivati na osnovu ovog priloga treba da bude u skladu sa nacionalnim zakonima, propisima i praksom s obzirom na patente, trgovinsku tajnu i zaštitu poverljivih i ličnih informacija.

3. Naučne informacije

One obuhvataju informacije o:

(a) planiranim istraživanjima i istraživanjima koja su u toku koja se sprovode na nivou vlade ili privatno, radi olakšavanja saradnje u istraživačkim programima kako bi se najefikasnije iskoristili raspoloživi nacionalni i međunarodni resursi,

(b) podacima o emisiji koji su potrebni za istraživanje,

(c) naučnim podacima koji su objavljeni u literaturi vrhunskih stručnjaka, koja razmatra pitanja razumevanja fizičkih i hemijskih svojstava atmosfere Zemlje i njene podložnosti promenama, a posebno stanja ozonskog omotača i uticaja na ljudsko zdravlje, životnu sredinu i klimu, do kojih dolazi zbog promena u svako doba, bilo u ukupnom sastavu stuba ili vertikalnoj distribuciji ozona,

(d) oceni rezultata istraživanja i preporuka za buduće istraživanje.

4. Stručne informacije

One obuhvataju informacije o:

(a) postojanju i ceni zamena za hemijske supstancije, alternativnim tehnologijama kojima se smanjuje emisija supstancija koje oštećuju ozon, odnosnim planiranim istraživanjima, kao i istraživanjima koja su u toku,

(b) ograničavanju, kao i svakom riziku koji postoji prilikom korišćenja hemijskih supstancija ili nekih drugih zamena i alternativnih tehnologija.

5. Društveno-ekonomske i trgovinske informacije o supstancijama koje su navedene u Prilogu I.

One obuhvataju informacije o:

(a) proizvodnji i proizvodnom kapacitetu,

(b) korišćenju i modelima za korišćenje,

(c) uvozu i izvozu,

(d) troškovima, rizicima i povoljnostima aktivnosti čoveka koje mogu indirektno da promene ozonski omotač i uticaju akcija za regulaciju koje su preduzete ili se razmatra da se preduzmu za kontrolu svih aktivnosti.

6. Pravne informacije

One obuhvataju informacije o:

(a) nacionalnim zakonima, administrativnim merama i pravnim analizama koje se odnose na zaštitu ozonskog omotača,

(b) međunarodnim sporazumima, uključujući bilateralne sporazume koji se odnose na zaštitu ozonskog omotača,

(c) metodima i uslovima licenci i obezbeđivanju patenata značajnih za zaštitu ozonskog omotača.

ČLAN 3

O sprovođenju ovog zakona staraće se savezni organ uprave nadležan za poslove zdravstva.

ČLAN 4

Ovlašćuje se Savezno izvršno veće za donošenje bližih propisa za izvršenje ovog zakona.

ČLAN 5

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu SFRJ" - Međunarodni ugovori.